

Bruselj, 4. april 2022
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0095 (COD)

7854/22
ADD 8

COMPET 210
IND 104
MI 255
ENER 123
ENV 318
CONSOM 82
CODEC 433
IA 37

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	31. marec 2022
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	SWD(2022) 83 final
Zadeva:	DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA [...] Spremni dokument Predlog Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke in razveljavitivi Direktive 2009/125/ES

Delegacije prejmejo priloženi dokument SWD(2022) 83 final.

Priloga: SWD(2022) 83 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.3.2022
SWD(2022) 83 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE
POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA

[...]

Spremni dokument

Predlog Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta
o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovano za trajnostne
izdelke in razveljavitvi Direktive 2009/125/ES

{COM(2022) 142 final} - {SEC(2022) 165 final} - {SWD(2022) 81 final} -
{SWD(2022) 82 final}

Povzetek
Ocena učinka o pobudi za trajnostne izdelke
A. Nujnost ukrepanja
Zakaj? V čem je težava?
Glavni problem je, da potrošnja in proizvodnja nista trajnostni ter da ju predpisi EU o izdelkih in notranjem trgu ne obravnavajo ustrezno, zaradi česar so nacionalni predpisi o trajnostnosti izdelkov vse bolj različni. Podtežava 1: <i>Pri zasnovi izdelka niso ustrezno upoštevani vplivi na okolje v življenjskem ciklu, vključno z vidiki krožnosti.</i> Rezultat je pogosto nadomeščanje izdelkov, kar vključuje veliko porabo energije in virov za proizvodnjo in distribucijo novih izdelkov ter odstranjevanje starih. Podtežava 2: <i>Gospodarski subjekti in državljani še vedno težko sprejemajo trajnostne odločitve v zvezi z izdelki,</i> saj ni dovolj s tem povezanih informacij in cenovno dostopnih možnosti. Posledično niso izkoriščene priložnosti za trajnostnost in za operacije za ohranjanje vrednosti, povpraševanje po sekundarnih materialih je omejeno, sprejemanje krožnih poslovnih modelov pa ovirano. Podtežava 3: <i>Neoptimalna uporaba veljavne zakonodaje o okoljsko primerni zasnovi.</i> Čeprav je bila direktiva o okoljsko primerni zasnovi na splošno uspešna, se njen popoln potencial ne uresničuje sistematično. Njeno področje uporabe je trenutno omejeno na izdelke, povezane z energijo, čeprav tudi drugi izdelki pomembno vplivajo na okolje. Druga ključna vprašanja, ki jih je treba obravnavati, so precejšnje zamude pri sprejemanju novih predpisov o izdelkih in pomanjkanje skladnosti.
Kaj naj bi prinesla ta pobuda?
Splošni cilj je zmanjšati negativne vplive izdelkov v življenjskem ciklu na okolje in družbo ter izboljšati delovanje notranjega trga. Posebni cilji so: 1. izboljšati trajnostnost izdelkov; 2. boljši dostop do informacij o trajnostnosti vzdolž dobavne verige; 3. spodbujati bolj trajnostne izdelke in poslovne modele za izboljšanje ohranjanja vrednosti; 4. izboljšati uporabo zakonodajnega okvira za trajnostne izdelke.
Kakšna je dodana vrednost ukrepanja na ravni EU?
Da bi se zagotovil usklajen in dobro delujoč notranji trg v vseh državah članicah ter s tem enaki konkurenčni pogoji za gospodarske subjekte, ki delujejo na notranjem trgu, je nujno sprejeti skupen sklop predpisov, ki vključuje zahteve za izdelke in obveznost zagotavljanja zanesljivih informacij končnim uporabnikom. Brez pobude na ravni EU in njene učinkovite uporabe se težave, ocenjene v tej oceni učinka, ne bodo v celoti in dosledno obravnavale po vsej EU. Čeprav bodo nacionalne pobude (nekaterne se že izvajajo) zagotovile določene koristi na nacionalni ravni, bodo neizogibno nadalje razdrobile notranji trg, izbira potrošnikov pa bo še bolj zapletena.
B. Rešitve
Katere zakonodajne in nezakonodajne možnosti politike so se upoštevale? Ali ima katera od njih prednost? Zakaj?
V zvezi s šestimi glavnimi možnostmi, ki se primerjajo z osnovnim scenarijem (možnost 1), je obravnavanih več podmožnosti. Možnosti se nanašajo na: • razširitev obsega izdelkov v okviru zakonodaje o okoljsko primerni zasnovi (možnost 2); • razširitev zahtev glede trajnostnosti izdelkov (možnost 3); • informacije o trajnostnosti za potrošnike in poslovanje med podjetji (možnost 4); • nagrajevanje bolj trajnostnih izdelkov s spodbudami (možnost 5); • ukrepe za krožno gospodarstvo in ohranjanje vrednosti (možnost 6); • okrepljeno uporabo okvira za okoljsko primerno zasnovi (možnost 7). Prednostna kombinacija vključuje ukrepanje v zvezi z vsako možnostjo, tudi razširitev področja uporabe okoljsko primerne zasnove na veliko različnih izdelkov, kot so tekstilni izdelki, pohištvo in vmesni izdelki z velikim učinkom; znatno okrepitev zahtev glede trajnostnosti; opredelitev novih zahtev glede informacij o izdelkih, vključno z uvedbo digitalnega potnega lista za izdelke. Drugi ukrepi vključujejo spodbude javnih organov za trajnostne izdelke in ukrepe za preprečevanje uničevanja neprodanega potrošniškega blaga. Predvideni so tudi različni ukrepi za okrepitev uporabe pravil o okoljsko primerni zasnovi.
Kakšna so stališča različnih deležnikov? Kdo podpira katero možnost?
Večina deležnikov je podprla celovito področje uporabe okvira pobude o trajnostnih izdelkih, ki vključuje širok nabor izdelkov in uporablja pristop na podlagi celotnega življenjskega cikla. Podpora razširitvi področja uporabe okoljsko primerne zasnove je močna, pri čemer velja splošni dogovor, da bi bilo treba dati prednost sektorjem,

opredeljenim v akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo¹, zlasti proizvajalci/uvozniki pa dajejo prednost pristopu, ki dosledno upošteva posebnosti izdelka. Obstaja splošno soglasje (tudi med proizvajalci/uvozniki, MSP, trgovci na drobno in izvajalci dejavnosti ravnanja z odpadki), da neobstoj jasne, celostne in zavezujoče zakonodaje ter pomanjkanje zanesljivih informacij ovirata večjo razpoložljivost trajnostnih izdelkov, prav tako kot neenotno izpolnjevanje zahtev glede trajnostnosti izdelkov. Digitalne potne liste za izdelke na splošno podpirajo nedvoumne večine vseh skupin deležnikov. Velika večina vseh deležnikov (vključno z javnimi organi) je izrazila podporo obveznim zelenim javnim naročilom in soglaša, da je potrebnih več spodbud za preusmeritev povpraševanja k trajnostnim izdelkom. Nujno je, da izvajanje pobude o trajnostnih izdelkih spremljata okrepljeno izvrševanje in dejavnosti za nadzor trga (npr. inšpekcijski pregledi ali presoje).

C. Učinki prednostne možnosti

Kakšne so koristi prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?

Državlani bodo imeli koristi od večje razpoložljivosti bolj trajnostnih izdelkov in možnosti, povezanih z izdelki (kot je popravilo). Najmanj učinkoviti izdelki bodo postopno umaknjeni s trga, kar bo zagotovilo koristi, kot so večja trajnost, zanesljivost in popravljivost izdelkov. Zahteve za zagotovitev visokokakovostnega recikliranja izdelkov in povečanje njihove vsebnosti recikliranih materialov bodo prispevale k spodbujanju oskrbe s sekundarnimi surovinami in povpraševanja po njih. Z večjo razpoložljivostjo informacij o trajnostnosti izdelkov bi se morala olajšati potrošniška izbira in dopolniti druge pobude na ravni EU na tem področju². Ukrepi za preusmeritev javne kupne moči k najbolj trajnostnim izdelkom, zagotovitev ohranjanja vrednosti in spodbujanje praks krožnega gospodarstva bodo prispevali k ekologizaciji trga. Na splošno se bo izvajala znatna ekologizacija trga izdelkov, kar bo zagotovilo gospodarske in družbene koristi. Velike bodo tudi koristi za okolje, vključno s precejšnjim zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov.

Kakšni so stroški prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?

Zaradi okvirne strukture, predvidene za pobudo o trajnostnih izdelkih, je težko natančno določiti skupne stroške prednostnih možnosti. Čeprav je mogoče pričakovati določene začetne stroške, povezane z vzpostavitvijo okvira in pripravo ukrepov pobude o trajnostnih izdelkih, bodo največji stroški verjetno nastali šele potem, ko bodo ti ukrepi določeni za prednostne izdelke. Na splošno to pomeni, da se bodo verjetno povečali stroški gospodarskih subjektov, vključenih v proizvodnjo izdelkov, nekateri stroški pa bodo preneseni na potrošnike. Vendar pa izkušnje z izvajanjem direktive o okoljski zasnovi izdelkov kažejo, da večje stroške dolgoročno več kot odtehtajo finančni prihranki za potrošnike. V okviru pobude o trajnostnih izdelkih so tudi nedvoumne možnosti za koristi v zvezi s podaljšanjem življenjske dobe in izboljšavami postopka proizvodnje. Poleg tega bi se lahko povečanja stroškov proizvodnje izravnala s prihranki vzdolž vrednostne verige za druga podjetja. Vsi ukrepi v okviru pobude o trajnostnih izdelkih bodo temeljili na ocenah učinka in posvetovalnih postopkih, katerih namen je proučiti stroške in koristi za zagotovitev sorazmernosti.

Kakšen bo vpliv na mala in srednja podjetja in konkurenčnost?

Podjetja, vključno z MSP, bodo imela dodatne stroške, ki bodo analizirani v povezavi s prihodnjimi izvedbenimi ukrepi, možnosti za ublažitev pa bodo obravnavane v priloženih ocenah učinka. Kakršni koli stroški izpolnjevanja obveznosti bodo sorazmerni, nekateri pa bodo morda preneseni na potrošnike (ti se bodo sčasoma predvidoma izravnali, kot je opisano zgoraj). Kar zadeva podjetja, ki poslujejo prek meja EU, bodo usklajene zahteve na ravni EU verjetno zmanjšale skupne stroške izpolnjevanja obveznosti, saj bodo nadomestile različne obstoječe ali načrtovane zahteve na nacionalni ravni. Zagotovljene bodo tudi neposredne koristi za konkurenčnost podjetij, vključno s preusmeritvijo dejavnosti iz predelave primarnih surovin v predelavo sekundarnih surovin ter iz proizvodnje izdelkov v vzdrževanje, ponovno uporabo, prenovitev, popravilo in prodajo rabljenih izdelkov, kar bo predvidoma zelo koristilo MSP, ki so v teh sektorjih bolj dejavni. Čeprav so MSP navedli, da nekateri negativni vplivi morda izhajajo iz nekaterih glavnih ukrepov v okviru prednostne možnosti politike, jih je veliko tudi prepričanih, da je te mogoče izravnati in sčasoma zagotoviti dodano vrednost (npr. z manjšimi izdatki za material; večjo zvestobo potrošnikov; boljšim dostopom do trga za okolju bolj prijazne izdelke; koristmi za ugled).

Ali bo prišlo do znatnih učinkov na nacionalne proračune in uprave?

Prednostne možnosti za države članice pomenijo upravne stroške, zlasti zaradi potrebe po dodatnih človeških virih. Na splošno ti stroški v primerjavi z gospodarskimi, okoljskimi in družbenimi koristmi možnosti predvidoma ne bodo veliki.

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en

² Zlasti [pobuda o zelenih zagotovilih](#) in pobuda o [krepitvi vloge potrošnikov v zelenem prehodu](#).

Ali bo imela pobuda druge pomembnejše učinke?
Zahteve bi se nediskriminatorno uporabljale za evropska in neevropska podjetja, s čimer bi se zagotovili enaki konkurenčni pogoji za trajnostne izdelke, dane na trg EU. Zahteve bi bile v skladu z mednarodnimi trgovinskimi obveznostmi EU.
D. Spremljanje
Kdaj se bo politika pregledala?
Vrednotenje pobude o trajnostnih izdelkih, ki bo izvedeno osem let po začetku veljavnosti pobude, bo temeljilo na študijah o pregledu, specifičnih za skupine izdelkov, ter bo osredotočeno na to, kaj v okviru pobude je uspešno in kaj ne.